

Következő volt a családi karácsony. Livivel, keresztlányommal, Évikével meg Zsomborral s Kátival. Jól kivallattam őket, ők is engem. Péntek délelőtt alkalmi fuvar elhozta Livit ide, a Piarista közbe, s végre látta ő is, hol lakom. Délután pedig a Mag I. jött el teljes létszámmal. Csináltunk karácsonyt: misét elmélkeéssel, s utána megtanítottam őket bridzselni. Még fokozni kell a tudományt. Azt mondták, fokozzák. Két találkozó közt eljönnek majd egy-egy alkalommal.

Utána már Szilveszter következett. Délután imádkoztunk miséztünk, s közben levetítették az év eseményeit, majd vacsoráztunk. Vacsora után vártam őket szobámba. Tíz óra lett, mire megérkeztek. Két *terített* bridzs után már igazánból játszottunk. Három leosztás sikerült. Eredmény: 2 db 3 sans és 1 nagy szlemm. Fél tizenkettő után felmentünk adorálni a kápolnába, utána elénekeltük a himnuszt, koccintottuk. Majd lejttem egy új vastag könyvvel, s megkezdtem az Újévet annak olvasásával. Fél kettőkor eloltottam már a villanyt, s aztán alvással elkezdtem az újesztendőt.

MERZA JÓZSEF

ÉLJÜNK KRISZTUS BÉKÉJÉBEN!

Karácsony van. Az emberek megvásárolják ennivalójukat és hazamennek, hogy néhány napot zavartalan nyugalomban töltsenek. Az újságírók papírt vesznek elő és megírják a karácsonyi melléklet fenyőágakkal díszített oldalai számára szánt cikküket. Jólérről, biztonságról, nemzeti egységről, a politikai feszültség enyhülésének kilátásairól elmélkednek. A frontokon harcolók egy-két napra meg egyeznek abban, hogy nem ölik egymást. A hívők kartkarba öltve éjféle misére sietnek, s a templom fényárjában boldogan ünneplik azt, Aki békét, váltságot hozott az embernek. Elfelejtik a sűrke munkanapokat és gondtalanul örülnek a Kisdednek. A nem-hívó is halat és bort vásárol, a feleség anyjától tanult szentestei ételeket főz. Mozi vagy színház programot terveznek, szülőkhöz, testvérekhez utaznak. A rokon nélküliek a rádióműsört böngészik és házikabátba bújnak, a mozgékonyabbak asztalt foglalnak valamelyik étteremben. Mindjárt itt van az év vége. Az ember elégedetten állapítja meg, hogy mit végzett az év során, mit szerzett anyagiakban, szellemiekben.

Krisztus megszületett. Ezért van Karácsony. Krisztus békét hozott a Földre, ezért ilyenkor pihenünk, eszünk, szórakozunk, barátkozunk, nem foglalkozunk sem termeléssel, sem üzlettel, sem tudományos munkával, sem verekedéssel. Ezekből a külső jelekből ítélve, a Béke ünnepének formáiból kiindulva, a békére az alábbi meghatározásokat gyűjthetnénk össze. A béke édes semmittevés a verekedésnek közmegegyezéssel történő felfüggesztése révén előállott helyzetben. A béke társadalmi, családi, egyéni nyugalom. A béke a fizikum és a pszichikum kellemes jóérése.

Hagyjuk el derék polgárainkat, akik az elmondott módon ünneplik a Karácsonyt és képzeljük oda magunkat egy ködös, borongós angliai országútra. Kérdezzük meg a menetelő idős gentlemant, aki sálját nyaka köré tekerve, kabátját szorosan összehúzza lépeget a nyirkos, decemberi időben. Uram! Ön komoly, megállapodott ember. Miért nem ül otthon karosszékében, miért nem hallgatja a fahasábok ropogását? Miért mászkál kinn ebben a kellemetlen időben? Jól meg akar húlni? És egyáltalán: mit szól ehhez a felesége és a gyerekei? Vagy szólítsuk meg a nagysörényű fiatalembert, aki plakátot cipel magával. Barátom! Miért nem tölti ezt a kellemetlen időt magához való fiúk és lányok, meg egy jó lemezjátszó társaságban? Nem tudom, mi lenne a válasz. Valószínűleg arról beszélne, hogy amikor Krisztus békét akart hozni, akkor Ő is otthagya a Szentháromság összkomfortos életét és mindenféle sötét alakkal kezdett járkálni azért, hogy ezzel a pár éves meneteléssel megnyerni igyekeztek a közvéleményt egy program megvalósítására.

Ez az egyetlen példa is mutatja, hogy különféle fogalmak élnek a békéről. Az egyik nyugton akar lenni, a másik szórakozni akar, a harmadik az országúton köt ki. Mivel nem lehet minderről beszélni, egy oldalt választok csak ki. Elmondom, mit jelent nekem Krisztus békéje az év bármelyik napján.

Egy ember vagyok, aki a többi között él. Ők kapcsolatban vannak velem, én övelük. A kapcsolatok sokfélék: munkáltató – munkavállaló, munkatárs – munkatárs, családtag – többi családtag, rokon – többi rokon, ismerős – ismerősök, barát – többi barátok, - hopp! Mit kell most írni folytatásnak? Stilisztikailag: ellenség – többi ellenség. Azaz, vannak ellenségeim, ezek nem szeretnek engem és a maguk szükségletei és lehetőségei szerint ártnak nekem. Én, a magam módján, önvédelemtől indítva, becsületes módon ellenaknákat mélyíték velük szemben. Ez e szópárt tartalmi magyarázata.

Ezt a szópárt kell leírnom, pontosabban, megélnem?

Nem! Krisztus a béke csinálótól a barát – ellenségek szópárt várja el. Furcsa, heterogén párosítás. De csak ez az egyetlen párosítás teszi lehetővé, hogy az ilyen sémákból barát – barátok típus válhassék abban az esetben, ha a pár első tagja nagyon tudja sugározni a szeretetet és ez áthatja a pár második tagját. Ha ez mégsem történnék meg, akkor sincs nagy baj, mert az első tag elviseli a második tagban szereplők kitolásait, nincs harc, mert az egyik fél nem ad okot az ütközetre.

Mi tehát a béke? Külső vonatkozásokban a fizikai és az adminisztratív erő nem-alkalmazása. Kellemes érzés ez? Problémamentes? Nincsenek benne válságok, depressziós szakaszok? Első közelítésben azt a gyereket kellene megkérdezni, akinek az apja bottal veri a fenekét.

Belül vagyok most, önmagamban. Különféle ismereteket szereztem, különféle dolgokat valósítottam meg. Úgy gondolom, hogy Isten Országához tartozom, dolgozom érte, eredményeim vannak. Ebből eredően tehát békében élek önmagammal. Jaj, nem! Százszor nem! Borzalmas

mennyiségű hanyagság, mulasztás ötlik fel első vizsgálatra is. Jó, Isten megbocsátotta ezeket, mit izgulok akkor? Maximalistább vagyok nála? Lehet, hogy így van, de sokkal inkább az a helyzet, hogy gondban vagyok a jövő miatt. Hogyan éljem jobban a következő napot, ha ma is gyatra az eredmény? Ha a tegnapi szememmel nézve a mai napot, el kell marasztalnom magamat? Ha kialakult tudatom kalapácsával hiába verem azt a sziklát, aminek Én a neve, nem faragható úgy, ahogy kellene. Verítkezve és teljes erőbedobással vetem rá magam a legjobb pillanataimban erre a tehetetlen, ormótlan tuskóra, erővel, erőszakkal megyek neki, hogy kialakuljon, engedjen. Itt harc van, amíg az ember becsületes. Itt a béke megállás, nem fejlődés, befejeződés, korlátot ismerés, s ezért kopás.

Az ember szembesülése lelkiismeretével szükségképpen negatív, ezért az elégedetlenség, ezért a küzdelem a cselekedetek értékének és a lelkiismeret követelésének egyre szorosabbra zárásáért. Ez progresszív folyamat volna, ha statikusan néznénk az embert. Holnap azonban más lesz a követelmény, mert a fejlődő lelkiismeret előrébb jár. Nem elégíthetem ki a ma cselekedeteivel az előre törekvő holnapit. Holnapra új tartalékokat kell találnom, holnapra új kalapácsot kell szereznem és nagyobb erővel kell nekiesnem önmagamnak ezzel az élesebb szerszámmal.

Ez tehát a béke? A belső béke, amiről azt gondolja az ember, hogy egyetlen sziget a világ kavargásában, amire menekülhet? Jó kis hely, úgy látszik, vulkánon kötöttünk ki. Valóban, nincs béke bennem, a szó nyugalmat jelentő értelmében. De akkor hol a béke? Valami mozzanat, ami relatív nyugalmat ad az embernek. Semmi, semmi ilyen nincs?

Bizonyos értelemben valóban nincs. Két mozzanatot azonban találhatunk. Az egyik: nyugodt vagyok abban a tekintetben, hogy amíg kifelé nem, csupán befelé alkalmazom az erő fegyverét, addig hasonló vagyok Krisztushoz. Amíg vállalom a magasabb szintre törekvést és az ezzel járó szenvedést, addig az Ő életét élem. A másik: ennek a vállalásnak a fizikai megvalósulása. Ha a nap végén szembesítem magam a mai lelkiismeretemmel, ha elmarasztalom magam, de vállalom a holnapit mérce követelményét, akkor az elalvásig terjedő időben – 10, 20, 60 másodpercig – szószerinti békében, testi és lelki nyugalomban vagyok. Ez az a perc, ami a jó lelkiismeretű ember számára adatik a földi hétköznapokon.

Ebből már következik, hogy az értelem síkján kifelé, az emberek felé irányulva, kettős magatartást kell érvényesítenem. Nincs erőalkalmazás, ha ebből az illetőnek fizikai vagy adminisztratív kára származnék, de teljes az erőbevetés mindazon törekvések szolgálatában, amelyek Isten Országá felé közelítik, vagy abban előreségítik őt. E kettős tevékenységgel járó közérzet az eddig elmondott kétfajta magatartás eredőjeként alakul ki.

Nincs békénk mindaddig, amíg el nem jutunk Istenhez. E világ sötétjében haladunk. Éjszakai repülés ez. A fülk-

ben műszereink pislákolnak, időnkint irányjelző állomásokhoz mérjük be magunkat. Utat helyesbítünk. Van itt pihenés, van itt nyugalom? Nincs. Tudatalatti ösztöneinkkel bízunk műszereinkben, bízunk azokban, akik távolról segítenek minket a jelzőállomásokon. A béke összes eleme csupán ennyi: bizalom.

A leszállásig, ezen kívül, nincs más.

Csak kontroll és feszültség.

1971. Karácsony

HABOS LÁSZLÓ KARÁCSONYI TÖRTÉNET

Összekuporodva ült a hideg betonaljzaton. Fejét a megszelt falnak támasztotta. Csupán egy pillanatra szerette volna lehunyni szemét, csendben elmerengeni, a Jóskára gondolni. Maga előtt látta a fiú alakját. Látta a szeretett arcot, amely ekkor nem mosolygott vissza a mindig elcsodálkozó tekintetére. Megrémult. Megijedt, hogy a komoly tekintetű fiú valami olyat fog mondani, de lassan elhomályosodott a kép elnehezedett szeme előtt. Elcsendesült körülötte minden és észrevétlenül hatalmába kerítette az álmot. Hirtelen olyan más lett minden. Ő ott ült a meleg szobában a sparhelt melletti heverőn. Lábát maga alá húzta a mintás pokróc alatt. Ott ült a fodros szoknyájában, meleg harisnyájában, abban a bolyhos, kötött pulóverében, melyet annyira szeretett, és hímzett. Már egy hete hímmezte azt az asztalterítőt. Ajándéknak készítette az ünnepre. Szerelmes ajándéknak szánta a fiúnak. Kint vastag hótakaró terült a kertre, az elnéptelenedett utcára. Hó fődte a házak tetéjét, a kerítések léceit és az út menti fákat is. Advent utolsó napjaiban járt az idő. Szorgosan mozgott a leány keze, de minden harmadik öltés után felkapta fejét és az ajtóra pillantott. Igyekezett a hímzéssel, sietett befejezni, mielőtt belépne a házba az ifjú. Nagyon várta minden alkalommal kedvesét. Izgatottan dobogott a szíve. Édesanyjára pillantott, aki a lábas fölé hajolva keverte az ételt. Még egy utolsó öltést készített, majd egy határozott mozdulat végén csomót kötött a fonálra. Miután elharapta a szálát, visszájára fordította a terítőt és egy pillanatig csodálta alkotását. Szépnek találta, nagyon szép ajándéknak, a kiválasztottnak az év legszebb ünnepére. Behunyta szemét és elmosolyodott, mert önmagát érezte a kiválasztottnak. Hiszen ő az a lány, akinek az a szép délceg legény udvarol! Boldognak érezte magát, és boldogan mutatta remekművét édesanyjának. Az *édes*, ahogy a leány nevezte édesanyját kezébe vette a terítőt. Forgatta jobbra, balra, nézte az elejét, a hátulját, azután a leány szemébe nézett.

– De szép! – mondta büszke szeretettel...

– De szép! – hangzott újra a felkiáltás. – De szép terítő! – szóló ismét a hang. Halk, kedves, ismerős hangot hallott távolról a lány, de nem az édes lány hangja volt. Nehezen nyílt szeme előtt valamilyen izgatott mozgás képe körvonalazódott ki. Hirtelen tágra nyitotta szemét és